

Βυζάντιον

Μεταξύ 'Ανατολής και Δύσεως

22ον

Ο Ιστορικός Ιωάννης δ' Ἐφέσου πού ἔγραψε ἱστορία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σέ συριακή γλῶσσα, περιγράφει ὡς ἑξῆς τὴ φρίκη τῆς εἰσβολῆς τους: «Τὸ τρίτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ αυτοκράτορος Τιβέριου, ὁ καταραμένος λαὸς τῶν Σλαύων εἰσέβαλε στὴν αὐτοκρατορία. Διέτρεξε ὅλη τὴν Ἑλλάδα, τίς ἐπαρχίες τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Θράκης, κατέλαβε πολλές πόλεις καὶ φρούρια, κατέστρεψε ἕκαστη, διήρπασε καὶ κατέκτησε τὴ χώρα καὶ ἐγκαταστάθηκε ἀφοδῶν σὺν σὲ δική του γῆ. Κι' αὐτὸ κράτησε τέσσαρα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀπολύτως ἐλεύθεροι στὴ χώρα νὰ ἐγκαθίστανται καὶ ν' ἀπλώνονται. Κατέστρεψαν καὶ ἔκαψαν τὰ πάντα ὡς τὸ Μέγα Τείχος καὶ ἄρπασαν ὅλα τὰ αυτοκρατορικά κοπάδια — χιλιάδες ζῶα, καὶ τὰ κοπάδια τῶν ἰδιωτῶν. Κι' ὡς τώρα εἶνε ἐγκατεστημένοι ἥσυχαι στὶς ρωμαϊκές ἐπαρχίες, ξένοιαστα καὶ χωρὶς φόβο, ληστεύουν, καίουν, σκοτώνουν» ἔγιναν πλούσιοι: ἔχουν ἀσὴμι καὶ χρυσάφι, κοπάδια ἀλόγων, ἀνδριβήματα στρατευμάτων» καὶ ἔμαθαν νὰ πολεμοῦν καλύτερα ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους.

Μόνο μετὰ τὴ συνάντησιν εἰρήνης μὲ τοὺς Πέρσας, τὸ 591, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος μπόρεσε νὰ διατάξῃ τὰ στρατεύματά του καὶ νὰ τὰ ἀποστείλῃ στὴν Ἀνατολήν. Οἱ πολυάριθμοι ἐπιχειρήσεις, σκληρές καὶ φοβικές, διήρκεσαν ἀπὸ τὸ 591 ὡς τὸ 602. Ὑστερα ἀπὸ πολλές περιπέτειες, πού συχνὰ ἔφεραν τὴν αὐτοκρατορία σὲ κίνδυνον, φαίνονταν πάλιν κατέληγαν σὲ ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες ὅταν ἐξέσπασε στὸ Βυζάντιο στρατιωτικὸ κίνημα πού ἐμελλε νὰ καταστρέψῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μακρῶν αὐτῶν προσπάθειῶν.

Ἡ ἐπανάστασις, πού ἐμελλε νὰ κοστίσῃ τὴ ζωὴ στὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον, μᾶς δείχνει μέχρι ποίου σημείου τὰ συμφέροντα τῆς κάστας ἐπικρατοῦσαν, σ' ὅλες τὶς κατηγορίες τῶν πολιτῶν, πάνω ἀπὸ τὰ γενικά συμφέροντα. Ἐκεῖνο πού πραγματικὰ τὴν προεκάλεσε, ἦταν ἡ δυσφορία πού εἶχε γεννηθεῖ ἡ κακὴ κατάσταση τῶν δημοσίων οικονομικῶν καὶ τὰ φορολογικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἡ κυβέρνησις ἀναγκάστηκε νὰ πάρῃ λόγῳ τῆς ἐλλείψεως χρημάτων. Ἀρκοῦσε μιὰ μικρὴ ἀφορμὴ, ὥστε ἡ λαϊκὴ ὀργή, πού ἐκδηλωνόταν μὲ πολλές στάσεις, νὰ ξεσπάσῃ ἀπότομα σὲ βίαιη ἐπανάστασι. Μιὰ διαταγὴ τοῦ αὐτοκράτορος, πού ὑποχρέωνε τὰ στρατεύματα νὰ διαχειμῶσουν εἰς τὴν ἀριστερὴ δόχτῃ τοῦ Δούναβι, γιὰ νὰ μὴ παραχωρήσουν στοὺς Ἀβάρους κανένα τμήμα τῶν ἀνακαταληφθέντων ἐδαφῶν, ἔδωσε τὴν ἀφορμὴ μιάς ἐξεγέρσεως, πού μετεδόθη διέσωσ' ὅλη τὴν πρωτεύουσα. Ὁ στρατὸς, ὀδηγούμενος ἀπὸ ἕνα ἀπλόον κενταύρου (ἐκατόνταρχον), τὸν Φωκά, ἐγκατέλειπε

τὸ στρατόπεδο καὶ ἐβάδιζε κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἀφήγησις τῶν γεγονότων αὐτῶν, ὅπως μᾶς τὰ περιγράφει ὁ Θεοφύλακτος Σιμοκάττας, εἶνε ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσα, γιατί ἀποδεικνύει πόσο εὐθραυστὴ ἦταν αὐτὴ ἡ αὐτοκρατορικὴ ἀπολυταρχία, πού φαίνονταν τόσο τρομερὴ ἐξωτερικὰ καὶ πού μὲ τὴν παραμικρὰν ἐπανάστασι ἐμενε ἀνίσχυρη καὶ ἀσπλη, ἐκτεθειμένη στὴν ἐκδίκησιν τῶν δυσασυμμετρήτων καὶ τῇ μανίᾳ τῶν φιλοδόξων.

Ὁ Μαυρίκιος, ὅταν ἔμαθε πὼς ὁ στρατὸς ἐβάδιζε ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Φωκά, κατέληφθη ἀπὸ τρόμο καὶ τοῦ ἔστειλε, σὺν σὲ βασιλέα, πρέσβεις, τοὺς ὁποίους ὁ κεντυρίων ἀρνήθηκε νὰ δεχθῇ. Ἐν τῷ μεταξύ, ἕνα μέρος τῶν στρατευμάτων, ἀποφασισμένο νὰ ἐκθρούνῃ τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ πού διατάζε τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου του, ἔστειλε ἀγγελιαφόρο στὸ γυνὶ τοῦ Θεοδόσιου καὶ τοῦ ζητοῦσε ἢ νὰ δεχθῇ τὸ θρόνον ἢ νὰ τὸν προτείνῃ στὸν πεθερὸ τοῦ Γερμανοῦ, πού ἦταν τότε ὑπάτος. Ὅταν τὸ ἔμαθε ὁ Μαυρίκιος κατέληφθη ἀπὸ τέτοια ὑπόληψη, πού χωρὶς νὰ σκεφθῇ τὴν ἐπὶ τῆς ἀπὸ τὴν ἐλπίδα ἀντιρροπὴν διατάξε τὴ φρουρὰ καὶ τὸ λαὸ νὰ φυλάξουν τὰ τείχη, διατάξε τὸν στρατὸ νὰ παρουσιασθῇ μπροστά πρὸς τὸν εὐρίσκον, τὸν κατηγόρησε ὡς προδοτὴν καὶ δὲν τοῦ ἔκρινε καὶ πρὸς τὸν θάνατον. Ὁ Γερμανὸς κατέφυγε τότε στὸν νοτὸν τῆς Βαρβαρίας, ὅπου ὁ λαὸς ἀπεχάρησε τὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν αὐτοκρατορικὴ διαταγὴν καὶ ὁ Μαυρίκιος, στρέφοντας τὴν δόχτῃ τοῦ ἐκστῆν τοῦ γυνίου του, τὸν ἐπὶ τῆς πόλεως. Ἡ ἀναρχία καὶ ἡ ὀργὴ διήρκεσαν ἀπὸ ὥρα σὲ ὥρα μέσα στὴν πόλιν. Ἡξίαρναν πάλιν τὰ στρατεύματα πλησίαζαν. Ὁ λαὸς, πλημμυρίζοντας τὸν Ἱππόδρομον, οὐρλιαζε βλαστήμιες καὶ ἀπειλὲς θανάτου κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὁ Πατρίκιος Κωνσταντίνος, θεωρούμενος ὑπόπτος καὶ μισούμενος γιατί ἦταν ἔμπιστος καὶ φίλος τοῦ Μαυρίκιου, κινδύνευσε νὰ συλληφθῇ ἀπὸ τὸ πλῆθος. Διέφυγε, ἐνῶ οἱ σπασιασταὶ πυρπολοῦσαν τὸ σπίτι του καὶ, μαζὶ μὲ τὸν αὐτοκράτορα ντυμένον λαϊκὰ ρούχα, κατέφυγε σ' ἕνα πλοῖο πού, λόγῳ τῆς τρομερῆς θαλασσοταραχῆς, δὲν ἐπέτρεψε στοὺς δυὸ φυγάδας ν' ἀπομακρυνθοῦν περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸν πενήντα στάδια ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Αὐτονόμου Μάρτυρος.

Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων ἐπῆγαν καὶ συνήντησαν τὸν Φωκά, ἐδήλωσαν ὑποταγὴν σ' αὐτὸν καὶ τὸν συνάδευσαν ὡς τὰ πρόβια τῆς πόλεως. Ὅταν ὁ πλῆθυσμός εἶδε τοὺς στρατιώτες νὰ πλησιάζουν, ἐκήρυξε ὑπὲρ τοῦ νέου ἀρχόντος, αὐτοῦ τοῦ κεντυρίωνος πού δὲν τὸν ἐγνώριζε κανεὶς, ἀλλὰ πού μέσα στὴν ἑσθνικὴ κατάρρευσι τῆς ἐξουσίας, εἶχε μὲ τὸ μέρος του ἕνα

στρατὸ. Ὁ Φωκάς τότε ἐστέφη στὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ κατὰ τὰ αυτοκρατορικὰ ἔθιμα ἔσπειρε καὶ τὴν σύζυγον τοῦ Λεοντίου. Τὴν ἄλλην ἡμέραν παρουσιάσθηκε στοὺς ὑπῆκόους του ὁ θρόνος μέσα σ' ἕνα ἄρμα συρόμενον ἀπὸ τέσσαρα ἄσπρα ἄλογα, ρίχνοντας στὸ πλῆθος φούχτες χρυσὰ νομίσματα, ἀνάμεσα σὲ ζητωκραυγὲς καὶ ἐπευφημίες. Σὲ λίγες ἡμέρες παρουσιάσθηκε στὸν Ἱππόδρομον καὶ ἔδωσε στοὺς στρατιώτες, ὡς μισθὸν καὶ ὡς ἀμοιβὴν γιὰ τὸν βοήθησαν ν' ἀνέβῃ στὸν θρόνον, μεγάλα χρηματικά ποσά. Βίαιος καὶ αἰμοδιψής, ὁ Φωκάς δὲν μπορούσε ν' ἀφήσῃ στὴν ζωὴ τὸν καθαιρεθέντα γηραιὸν βασιλέα. Ἔστειλε στρατιώτες νὰ τὸν συλλάβουν καὶ τὸν ἐσκότωσε ἀφ' οὗ ἐθανάτωσε μὲ τὰ μάτια του τοὺς πέντε γιούς του. Τὰ πτώματα ἐρρίφθησαν στὴν θάλασσα καὶ τὰ κεφάλια μετεφέρθησαν στὴν Πόλιν καὶ ἐξετέθησαν εἰς δημοσίαν θέαν. Ἡ σύζυγος καὶ οἱ θυγατέρες τοῦ ἀτυχοῦς Μαυρίκιου ἐκλείσθησαν σὲ μοναστήρι, ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ πάλιν ὁ Φωκάς δὲν ἦταν ἥσυχος, τίς πήρε ἀπὸ κεί καὶ τίς ἐσκότωσε. Ἀκολούθησαν καὶ ἄλλες ἐκτελέσεις: ὅλοι ὅσοι ἐθεωροῦντο ὁπαδοὶ τοῦ Μαυρίκιου ἐσφάγησαν. Ὁ τελευταῖος γιὸς τοῦ πρώην αὐτοκράτορος, ὁ Θεοδόσιος, πού εἶχε διαφυγῇ ὡς τότε ἀπονεύει μετὰ στὴν ἐκκλησίαν πού νομίζετο πὺρ τοῦ βασιλέως. Ὁ Φωκάς προσπάθησε νὰ στερεώσῃ τὴν ἐξουσίαν του μὲ τὴν τρομοκρατία. Αὐτὴ ὅμως ἦταν σύντομη καὶ καταστρεπτικὴ.

Τὰ ὀκτὼ χρόνια κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Φωκάς κατάρωσε νὰ κρατηθῇ στὴν ἐξουσία, ἦσαν γιὰ τὸ Βυζάντιον περίοδος πένθους καὶ ἀγωνίας. Ἐνῶ οἱ Πέρσαι ἐκτυποῦσαν τὴν αὐτοκρατορία ἀπ' ἔξω, γράφουν οἱ παλαιοὶ χρονογράφοι, ὁ Φωκάς τὴν κυτοῦσε ἀπὸ μέσα. Ἡ ἀναρχία ἦταν πλήρης. Ὁ Ναρσῆς, ὁ μόνος στρατηγός, τοῦ ὁποίου ἡ στρατιωτικὴ ἱκανότης ἐδικαιοῦσε κάθε ἐμπιστοσύνην, δὲν μπορούσε νὰ ὑποφέρῃ τὸν ζυγὸν αὐτοῦ τοῦ κεντυρίωνος καὶ ἀρνήθηκε νὰ τὸν ὑπερτερίσῃ. Ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, Χοσρόης Β', ἔσπειρε νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν τῶς τότε νομικὴν περιστάσει καὶ ἐξανάρχησε τὸν πόλεμον. Αὐτὸς κράτησε ἀπὸ τὸ 604 ὡς τὸ 609 καὶ ἦταν γιὰ τὴν αὐτοκρατορία μιὰ ἀτελείωτη σειρά ἡττῶν. Στὴν Ἐδεσσα, στὸ Ἀρζαμάν, τὰ στρατεύματα τοῦ Φωκά ἀνεδράπησαν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν. Ἡ μεθωριακὴ πόλις τῆς Δάρας ἀνακατελήφθη ἀπὸ τοὺς Πέρσας πού συνεχίζοντας τὴν προέλασιν τους, κατέκλυσαν καὶ κατέλαβαν τὴν Ἀρμενίαν, τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἐφθάσαν τέλος ὡς τὴν Χαλκηδόναν, κοντὰ στὴν πρωτεύουσα. (Ἀύριον ἡ συνέχεια)

Πρωτ. Α.Θ. 6 Ιουν. 1941

Ἐνῶ τὰ βυζαντινὰ στρατεύματα προσπαθοῦσαν ν' ἀνακτήσουν ἔτσι ὅλες τὶς ρωμαϊκὲς δυτικὲς κτήσεις, τὰ ἀνατολικά σύνορα τῆς αὐτοκρατορίας ὑφίσταντο διαρκῶς ἐπιδρομὲς βαρβάρων. Σλαῦοι, Οὔννοι, Ἀραβες, ὅλοι αὐτοὶ οἱ πολεμικοὶ καὶ νομαδικοὶ λαοί, ἀπειθάρχητοι ἀλλὰ σκληροί, θαρραλέοι καὶ πτωχοί, ὠρμούσαν πρὸς τὸ Βυζάντιο μὲ ἀχαλίνωτο πόθο ἀρπαγῆς. Συνηθισμένοι νὰ ζοῦν ἀπὸ περιπέτειες καὶ λεηλασίες, πῶς νὰ μὴ μεθύσουν μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀποκτήσεως ὅλων αὐτῶν τῶν θησαυρῶν τοὺς ὁποίους ἡ φαντασία, ἐνισχυομένη ἀπὸ τοὺς θρύλους, ἐβλεπε ἀνεξάντλητους καὶ μυθικούς; Οἱ πρῶτες ἐπιδρομὲς τους, λίγο μετὰ τὴν στέψη τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κατέληξαν σὲ μιὰ φοδερὴ σφαγὴ· ὅταν ὁμως ἔμαθαν πῶς τὰ σύνορα ἦσαν ἀφρούρητα, ὅταν ἐνόμισαν ὅτι ἡ αὐτοκρατορία, ἀπασχολημένη μὲ τὶς μακρινὰς κατακτήσεις της, δὲν εἶχε νὰ τοῖς ἀντιτάξῃ παρὰ μόνο ἐξασθενημένα τάγματα καὶ κακωπλισμένους φρουροὺς, ἐπανελάβαν τὴν ἐπίθεσιν μὲ ἐπιμονὴ πού δὲν ἔχανε τὸ θάρρος της πρὸς τὴν καμμιάν ἀπέναντίαν. Ἀπὸ τὸ 534 ὡς τὰ 562 ἐγέναν περισσότερες ἀπὸ δέκα ἐισβολαὶ Σλαύων καὶ Οὔννων. Ἡ Σκυθία, ἡ Μοισία, ἡ Θράκη, ἡ Ἑλλάς εἶδαν νὰ εἰσβάλλουν οἱ βαρβαρικὲς ὀρδές, πού ἔκαιαν τὰ πάντα, ἐσφαζαν τοὺς εἰρηνικοὺς πληθυσμούς, ἐληλατοῦσαν καὶ ὠνειρεύοντο νὰ φθάσουν στὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ἀποθήκη ὅλων τῶν θησαυρῶν τοῦ κόσμου, μὲ τὴν ἄνετη καὶ ἡδονικὴ ζωὴ. Στὰ 540 ἐπλησίασαν στὰ τεῖχη τῆς Πόλεως καὶ στὰ 558 ἦλθαν πάλι καί, χωρὶς τὴν ἀποφασιστικὴν ἐπέμβασιν τοῦ Βελισσαρίου θὰ τὰ ἐκυρίευν. Διέφυγε ἡ Πόλις τὴν συμφορὰ αὐτὴν πού θὰ ἦταν ἡ καταστροφὴ της καὶ τελικὰ οἱ προσπάθειες τῶν βαρβάρων συνετρίβησαν. Ἀλλὰ μὲ τί θυσίες! Ὅχι μόνον ὁ ἀγὼν ἦταν σκληρὸς καὶ δαπανηρὸς, ἀλλὰ πρὸ παντὸς οἱ ἐπαρχίαι ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐξέσπασεν ἡ βαρβαρικὴ θύελλα ἔμειναν κατεστραμμένες καὶ χωρὶς πληθυσμό, γιατί ὅσοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους δὲν ἐσφάγησαν ἢ δὲν ἐπάρθηκαν δούλοι ἠναγκάσθησαν, γιὰ νὰ σώσουν τὴν ζωὴ τους, νὰ καταφύγουν στὰ δάση καὶ στὰ ὄρη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2 τα βορεία σύνορα, ἡ κατάστα-
σις δὲν ἦτον λιγώτερο σοδαρή. Τὸ
617, οἱ ὀρδὲς τῶν Ἀδάρων, συνο-
δευόμενες ἀπὸ σλαυικῆς φυλῆς,
μπήκαν στὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἠ-
πειρον, τὴν Θράκην, ἐκτύπησαν τὴν
Θεσσαλονικὴν, καὶ ὁ Ἡράκλειος
μόλις σώθηκε ἀπ' τὴν αἰχμαλω-
σίαν. Μὲ πολλὴν πονηρίαν, ὁ Ἀρ-
χηγὸς τῶν Ἀδάρων, ὁ Χαγάνος,
τοῦ ἔστειλε ἀπεσταλμένους καὶ
τοῦ προσέφερε συνδιαλλαγὴν καὶ
συμφιλίωσιν. Ὁ αὐτοκράτωρ πῆ-
γε ἀμέσως στὴν Ἡράκλεια γιὰ

νὰ διαπραγματευθῇ μὲ τὸν ἀντίπα-
λόν του, στὸν ὁποῖον ἔφερνε πολύ-
τιμα δῶρα: συνωδεύοταν ἀπὸ ὀλο-
κληρο στρατὸ ἠθοποιῶν, ἀλόγων
ἵπποδρομίας, ἀρματηλατῶν, ἀρμά-
των, γιὰ νὰ τιμήσῃ τὶς μεγάλες
γιορτές τῆς συνάψεως τῆς εἰρήνης.
Μετὰ τρεῖς ἡμέρες ἐφθάσε καὶ ὁ
Χαγάνος καὶ ἀμέσως ἔστησε ἐνέ-
δρα γιὰ νὰ συλλάβῃ τὸν Ἡρά-
κλειο ἀκριδῶς τὴν στιγμὴν ποῦ
εἶχεν ὀρισθῇ γιὰ τὴν συνάντησίν
τους. Εὐτυχῶς ὁ αὐτοκράτωρ εἰ-
δοποιήθηκε τὴν τελευταία στιγμὴ
καὶ ἔφυγε, βγάζοντας γρήγορα τὴν
πολυτελὴ στολὴν ποῦ ἔαυτον πρό-
διε καὶ φορώντας τοῦ λαοῦ.
Καὶ ἔτσι, ἔχοντας τὸ πνεῦμα του
κρεμασμένο ἀπὸ μπερδὸς του,
κατάρθρωσε νὰ γυρίσῃ στὴν Κων-
σταντινούπολιν. Οἱ Ἀδάροι τὸν
κινήσαν ματαίᾳ ὅλῃ τῇ στρα-
τευματὶ τὸς ἐφύσαν ὡς τὰ τεί-
χη τῆς πόλεως, ὁρμήσαν τὰ
προάστια, ἀρπάξαν τὴν αὐτοκρα-
τορικὴν ἀποσκευὴν καὶ ὅλα τὰ θε-
ατρικὰ σύνεργα ποῦ προωρίζοντο
γιὰ τὶς ἐορτές τῆς εἰρήνης, ἐλεη-
λάτησαν τὶς ἐκκλησίες ἀρπάζοντας
τοὺς θησαυροὺς καὶ ξανάφυγαν τέ-
λος μὲ κολοσσιαῖον πλῆθος αἰχμα-
λώτων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν: δια-
κόσιες ἐβδομήντα χιλιάδες, κατὰ
τὰ λεγόμενα τοῦ Νικηφόρου, ποῦ
δὲν διστάζει μπρὸς σὲ κομμὴν ὁ
περβολή. Ἰκανοποιημένοι ἀπὸ τὸ
λάφυρά τους καὶ ἀνίκανοι νὰ κά-
μουν κανένα πολιτικὸν σχέδιον, οἱ
Ἀδάροι αὐτοί, ποῦ ἓνας τακτικὸς
στρατὸς θὰ τοὺς διέλυε εὐκολὰ
ξαναγύρισαν στὰ δόρεια μὲ τὴν
λείαν τους καὶ μὲ τὴν πληρωμὴν
μιάς μεγάλης ἀποζημιώσεως.
Ἡράκλειος μπόρεσε νὰ διαπρα-
γματευθῇ μαζί τους καὶ νὰ τοῦ
κάμῃ νὰ συνάψουν συνθήκην εἰρή-
νης ὡς τὸ 619. Ἦθελε ν' ἀπαλ-
λαγῇ ἀπ' αὐτοὺς, ἔστω κι' ἂν
πλήρωνε ἀκριδὰ τὴν ἀπομάκρυνσί-
τους, γιατί' σκεπτόταν νὰ ἐπανα-
λάβῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περ-
σῶν. Ἡ πείνῃ καὶ ἡ πανούκλα ἤλ-
θαν ν' ἀνατρέψουν πάλι τὰ σχέδια
του, γρήγορα ὁμῶς ἄρχισε μιὰ
ξαφνικὴ μεταβολὴ τῆς καταστάσε-
ως καὶ μιὰ περίοδος νικῶν, ποῦ
ἀναστήλωσε τὸ γόητρον τῆς αὐτο-
κρατορίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Βεσσαραβίαν

ανακρίνοντες τοὺς
 κτηγίλους τοὺς ρωμαίους
 πτωχοὺς ἀγγέλους· «Ὁ
 ἡ ἀπελευθέρωσιν τοῦ
 ἑδάρατος πρὸς ἀνατο-
 στή. Ἀπὸ τῶν ἐπι-
 τῆς θαλάσσης ἑλ-
 ἡ κυριοὶ τὸν συνόρου
 ἡμας. Ὁ ἀγὼν συ-
 τὴν ἐξασφάλισιν τῆς
 μας, διὰ τὴν υπερά-
 στήσεως, διὰ τὴν
 πολιορκίαν. Τὰ γερ-
 κά στρατεύματα προ-
 ῶς πέραν τοῦ Διε-
 ἡκὸν τὸν τύπον,
 ἡμας τὴν ὑπερήφαν-
 ἡ ἀνταρτικὴν ἐβλάστη-
 ῶντικὰ μέτρα μετα-
 τὴν Βεσσαρβανὶ καὶ
 παρὰ τὴν μέχρὶ τοῦ
 ἡ πολεμικὴν ἐπιχειρή-
 ἡν καὶ αἱ συγκυροί
 ἡσθάνοντο. Ἡ κυβερ-
 νήσαντος Στρατηγικῶς
 μέτρα διὰ τὴν παλιν-
 τὰς ἀνακτιθεσῶς ἐξ-
 ἀλόγους τὴν συμπερι-
 ἡ καὶ τῶν συμφερον-
 στείλων. Ἀρχικῶς
 ἡ ἀναδοκίμοις τὸν ἐν-
 ἡ καὶ αἱ διοικητικῶς
 ἡ καὶ μεταρρυθνισ-
 ἡρος τῆς κυβερνήσεως
 ἡ ὅτι ἡ διανομὴ τῶν
 ἡ γίνῃ εἰς ἄρατος τῶν
 ἡ τῆς Βεσσαρβανὶ καὶ
 ἡ οὐτὲ θὰ θιοῦν τὰ
 ἡ κάτω καὶ συμφερον-
 ἡ λήθησα εἰς τὸ βασι-
 ἡ ῶν ῥωμαναποστολέων
 ἡ καὶ εἰς τὰς περιο-
 ἡς Βεσσαρβανὶ καὶ τῆς
 ἡ αἰτίνας παρεμειναν-
 ἡ τὰ ἡ κτηπιστῶν
 ἡ. Αἱ ἡ ἀπὸ διανε-
 ἡ κείνου ῶς τὸν
 ἡ καὶ σφείλει τὴν ἀπελευ-
 ἡ δυο ἐπαρῶν τῆς

τοῦ Κιέβου

ΕΣΤΗ, 26.(Στέφανι),
ικά στρατεύματα έν-
μετά των γερμανικών
ας επιχειρήσεις εκμε-
τάς προστάτους έπι-
αλώς πληροφορημένοι
ύγουν προς το παρόν
εις λεπτομερεστέρας
, αλλά τονίζουν ότι
τρατεύματα κυκλο-
ημειούν εις τὰ περίχω-
τοις Κίεβου προσ-
εγγυνσόμενον προπα-
γούν την άδολοχη-
σιν. Τά συμμαχικά
καταβάλλουν διαδοχι-
μονά αντίστασιν των
σοφολικών. Έκ των

Οι Βούλγαροι είχαν αρχίσει τον πόλεμο από εξαστίας... Η πρώτη σειρά των επιτυχών εκστρατειών έπεφτε στον τσάρο Σιμεώνα να καταλάβει την "Αριουπανλίχ" το 914· τα δυαντινά στρατεύματά, παρά την θοήβειαν των Σερβών, δέν μπορούσαν νά τον συγκατηέ-
σουν· τα συντέφει σέ σείραν πολ-
λών μυχών και τα στρατεύματά του κατέλαβαν την Σερβίαν και την κατέστειραν τελείως. Κύριος τέλος της Θράκης και της Μοκε-
δονίας, μετά πολλών πολλών έ-
τών που ήταν εξολεμνητικός και γιά
το 924 μέρη, ο Σιμεών προήλασε
τό 924, ως τα τείχη της Κωνσταντι-
νουπόλεως. Τα στρατεύματά του
είχαν υπεί στα πρόστα. Ο Βούλ-
γαρος τσάρος έκαπαζε γύρω από
την πόλιν, υπό τα βλέμματα των
έντρομων κατοίκων διηρτάζε και
έπυρπολούσε· φορτώντας την αυτο-
κρατορική στολή του, περιεφέροτο
μή την συνοδεία του άνδρασε στά
έρείπια. "Ηκούοντο οι κραγνές των
στρατιωτών που τον χαίρετοσαν
μή τον τίτλον τ' "Βασιλέως" που
ο Σιμεών άνωρειστο από καιρό να
προσθήσθι στο όνομά του. Και ό-
μως ή Πόλις δέν υπέκυπτε. Για νά
καταλήβη έπρεπε ν' άποκείνη
και από την θάλασαν και από τούς
οδούς δέν είχε πλοία. "Επείτα

καταβύθισαν τὸν αἰχμάλωτον πρὸς τὸν ὅτι ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ συνθήκῃ καὶ τῇ πᾶσι πᾶσι τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εἰς τὸ ῥήκον τῶν ἐρυθρῶν ὥστε εἰς ὠριμένην σημείαν ὁ πολεμικὴ ὑποχώρησις μετεβλήθη εἰς ἄτακτον φυγὴν. Κατ' ἄλλαν ἀποφασιστικὰς τὰς οὐγκρὰς στρατιὰς διαστάντα τὸν ποταμὸν Ζυμπρά, ἐπὶ τῇ ἀλίκῃ, ἐκυρίευσαν ἀποθῆκαι μετ' ἐπιστασίας ποσότητος μηδ' ὑποχρεώσεων πολεμικοῦ υἱοῦ. Τὸ κυριεῖν εἰς τὰς μεγάλας ἀποθήκας πλῆσιον τῶν Καμένεων Ποντῶν αὐτὸν παρέχευε ἐνδεδειγμένη διὰ τὴν ἐπιπλοὴν τῶν ποσότητων, ὅτι πλῆν, κατεσκευασμένων ἐσχάτως, ἔφερον ὅσας εἰς τὸ μέσον τῆς μάχης, γεγονός ὅπου ἀποδεικνύει σαφῶς ὅτι εἰς μεγάλην κλίμακον διεπαιροῦμενον εἰς τὰ πολεμικὰ ἐργαστάσια σμυπτόσθαι. Αἱ αὐτὲς ἔχουν ἐπιπλοὴς συγκαλυφθῆ, ἑτέρα παταγνὴς ἀποδείξει τὸν ἔσκεμμένου αὐτοῦ, πλῆσιον ἐνὸς μεγάλου ἐργαστασίου ἐπισκευῆς αὐτοκινήτων εἰς τὸν Καμένεων Ποντῶν ἐκνευρῆθαι σημαντικὴ ἀποθήκη δοῦναι ἀεριοφόρας περιέχυονας δοῦναι ἑλόν τὸν διαμετρομήτων, ἀπὸ 50—200 χιλογράμμων, ἀκόμη διὰ γιγαντιαίας δόσεως τὸν 500 χιλογράμμων. Ἀπαντα τὰ εὐρήματα παρουσιάζουν τὴν μεγαλυτέραν ἀνάγκην. Διὰ τὸν τεραστίαν αὐτῶν ποσότητων πολεμικοῦ υἱοῦ διησιπτοῦται ὅτι ἂν ἐξήρδης ἠναγκασθῇ νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν καὶ συγκεντρῇ δὲ δύναται νὰ γῇ ἡ λύσις περὶ ὥργανομένης ὑποχωρήσεως.

ένισχυθούν επίσης και τα στρατεύματα κρούσεως: αλλά οι Άραβες, επί της θορύβιας των οποίων είχαν υπολογίσει ο Σμενός, δεν ήσαν σε θέση να επιχειρήσουν έκτακτα. Οι Άρ όμως η κατάσταση ήταν τόσο σοβαρή. Ήγρχνε φόβος εξεγερσεως του πληθυσμού, που είχε απόρρητηρη και τρομοκρατηθή: υπήρχε επίσης κίνδυνος να λιποτακτήση η φρουρά η να προδώσει ο στρατός: η πόλις κινδύνευε να παρασσοθή στον εχθρό ή από τους κατοίκους της από τους υπερασπιστές της. Και όμως έσώθη, με μία συρροή εξαιρετικών γεγονότων που μοιάζουν με βωμολαχία.

Ὁ τσάρος Σιμεών, πραγματικά, εξέφρασε την επιθυμία να συναντηθῇ μὲ τὸν Ρωμῶνα τὸν Λεκαππῖνο. ἤλπιζε πὼς θὰ τὸν φοβίξε; Ἐσκέπτετο να τοῦ προτείνῃ τὴν διανομὴ τῆς ἐξουσίας; Οἱ προθέσεις τοῦ ἔμειναν σκοτεινές. Εἶνε ὡς φανερό πὼς ἤλπιζε νὰ κερρίσῃ με τὶς διαπραγματεύσεις, ὅτι δὲν μπόρεσε νὰ κερρίσῃ με τὴν βία. Ὁ χρονόγραφος Νικηφόρος μᾶς ἀρρηνεῖται ὠραϊστικά αὐτὴν τὴν συνάντησι:

«Ο Ρωμανός πήγε στην εκκλησία των βαλκανίων μαζί με τον μακάριο Νικόλαο, έβαλε τα χέρια του πάνω στην ιερή θήκη, έβρεξε αίμα, έβρεξε το πάτο με τα πόδια του και παρακάλεσε την Αχάριαν. Μητέρα του Θεού να τον σώσει την σκληρή καρδιά του Ρωμανού. "Επειτα ανοίξε την θήκη όπου φυλάσσεται ο πύργος της Παρθένου. Δάχρυα, δάχρυα που πήρε τον πύργο από τον περσιώτη, περιέλασαν τα χέρια της στον τόπο της συναντήσεως. Ο Σωμωάν έφθασε εκεί στις ημέρες μετά την ένατη ημεραν του Νοεμβρίου, ακολουθώντας από αναβρίθιο πλήθος πορσεσιών. "Αλλοι απ' αυτούς είχαν αλκοί ασπίδες και ακόντια και άλλοι ασπίδες, όλοι δέ είχαν όπλα και καλά όπλα. "Όσοι ήσαν κοντά του τον προσφώνουν αυτοκράτορα στην γλώσσα των Ρωμίων (δηλαδή ελληνικά). Ο συγκελιτικός παρακολουθούσαν τα συμβαινόντα πάνω από τα τείχη. Στην περίπτωση αυτήν, περισσότερο από κάθε άλλη, εξεδηλώθη η σταθερότης της ψυχής του Ρωμανού, που είδε άταρχος αυτό το τρομακτικό πλήθος των εχθρών και που προχώρησε θαρραλέα ανάμεσα σ' αυτούς και έβρεξε την ζωή του για το καλό των υπηκόων του. Επειδή έφθασε πρώτος στη μηχανή για την οποίαν ώμλησαν (μίσαν) εξέδρα και μιά σκηνή που κατασκευασθάνον επίτηδες για την συνάντησιν) περίμενε τον Σωμωάν. Ο όμνηρο είχαν δοθή και από τα δύο μέρη. Ο Βουλγαροί ήρθεσαν προσπεκτικά την μηχανή, γιατί έφοβόντο μήπως υπήρχε κομμία παιγία. Ο Σωμωάν κατέβηκε από το όλογό του, πλησίασε στον αυτοκράτορα και άφου χειρφήθηκαν άρχισαν να συζητούν για την ειρήνη. (Μεθυσάνον η συνέλεια).

Βυζάντιον

Μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως

580v

Κατὰ τὰ ἔξη χρόνια αὐτῆς τῆς βασιλείας πού ἐπρόκειτο νὰ τεματισθῇ μὲ αὐτὸ τὸ αἱματηρὸ δράμα, ὁ Νικηφόρος Φωκάς συνέχισε, ὡς αὐτοκράτωρ τὶς κατακτήσεις πού εἶχε ἀρχίσει ὡς στρατηγός. Τὰ βυζαντινὰ στρατεύματα ὡδηγούμενα ἀπ' αὐτὸν, πηγαῖναν ἀπὸ νίκη σὲ νίκη· εἰσέβαλε στὴν Κιλικία καὶ τὴν κατέλαβε ὁλοκληρῶς, κατέκτησε τὴν Κύπρο καὶ ἐπετέθη ἐναντίον τῆς Ἀντιοχείας, τὴν ὅποιαν κατέλαβε τὸ 969. Αὕτῃ ἡ τελευταία ἐπρόκειτο νὰ ἐκχωρηθῇ ἀντίκτυπο στὸν μουσουλμανικὸ κόσμον καὶ στὴν χριστιανισμένη πόλιν περίφημη γιὰ τοὺς πατριάρχες πού διηθύναν τὴν ἐκκλησίαν τῆς, μὲ τὶς συνόδους πού εἶχαν συνελθῇ ἐκεῖ, μὲ τοὺς ἁγίους πού εἶχαν ζήσει σ' αὐτήν, ἡ Ἀντιόχεια ἐπέστρεψε στὴ χριστιανικὴ κοινότητα καὶ ὁ Σταυρὸς ὕψωνόταν πάλι σ' αὐτήν. Ἀλλὰ ὁ στρατὸς τῶν Ρωμαίων ἤθελε νὰ συνεχίσῃ τὶς νίκες του καὶ πρὸ πύργου. Ἐκίνησε γιὰ τὸ Χαλέπι πού εἶχε ἔναρξιν κατὰ τὰ τείχη τοῦ βυζαντινοῦ στρατεύματος καὶ ἡ μεγάλη πόλις τῆς Συρίας ὑπέκυψε. Μὲ μιά συνθήκη πού υπεγράφη μετὰ τὴν δολοφονία τοῦ Νικηφόρου καὶ πού ἐπεκύρωνε τὴν τελευταία νίκη του, ἡ Ἀντιόχεια γίνετο ἑλληνικὴ πόλις καὶ πολλὲς συριακὲς ἐπαρχίαι προσετράντο στὴν αὐτοκρατορία, ἐνῶ ἄλλες ἐπαρχίαι καὶ κυρίως ἡ ἡγεμονία τοῦ Χαλεπιοῦ, ἀνεγνώριζαν τὴν ἐπικυριαστικὴν τῆς Βαρείς φόροι ἐπεβλήθησαν στοὺς Ἀραβὰς, οἱ ὅποιοι ὑπεχρεώθηκαν νὰ συνεργάζωνται στρατιωτικῶς. Τὰ βυζαντινὰ καραβάνια ἐξήσαν παντοῦ τὸ ἐλεύθερο πέρασμα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀραβικῶν ἀρχῶν· οἱ χριστιανικὲς ἐκκλησίαι πού εἶχαν καταστραφῇ ἐπρεπε νὰ ἀνοικοδομηθοῦν· ἡ ἐπικυριαρχία τοῦ Βυζαντίου ἀναγνωρίζετο ἀνεπιφύλακτα. Ὁ Βασίλειος ἀναφέρει γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ, μὴ πολὺ χαρακτηριστικὴ φράσι ἐνὸς Μουσουλμάνου ἱστορικοῦ, τοῦ Γιαχιά-Ἰμπν-Σαΐντ: «Οἱ ἐπιδρομὲς τοῦ Νικηφόρου, γράφει, ἔγιναν δι-οσκέδασαι γιὰ τοὺς στρατιώτες του, γιατί κανεὶς δὲν τοὺς ἐπέτιθετο καὶ δὲν ἀντετάσσετο σ' αὐτούς· προχωροῦσε ὅπου τοῦ ἄρεσε, κατέστρεφε ὅτι ἤθελε, χωρὶς νὰ συναντήσῃ οὔτε ἕνα Μουσουλμάνο, ἢ

ἕνα ὁποιοῦνδήποτε πού νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ ἢ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ κάμῃ ὅτι ἤθελε. Κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ ἀντισταθῇ».

Ὁ Νικηφόρος Φωκάς προσπάθησε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ Βυζαντίου πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις. Τὸ 967 ἐπετέθη κατὰ τῆς Βουλγαρίας, κατέλαβε τὴν Θράκη καὶ προήλασε ὡς τὸν Αἰμο. Μολοντοῦτο, φρονώντας πὼς θάταν ἀπερισκεψία νὰ προχωρήσῃ πρὸ πύργου, προσέφυγε στοὺς Ρώσους γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατάκτησιν αὐτῶν τῶν παραδουνάβιων χωρῶν. Ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος, ἡ αὐτοκρατορία διατηροῦσε σχέσεις μὲ τὴν Ρωσσίαν, τῆς ὁποίας οἱ ἔμποροι ἤρχοντο νὰ ἐμπορευθοῦν στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τῆς ὁποίας οἱ μισθοφόροι ὑπηρετοῦσαν στὸν βυζαντινὸν στρατόν. Ἡ αὐλὴ τοῦ Βυζαντίου εἶχε μάλιστα δεχθῇ τὸ 957, τὴν ἐπίσκεψιν τῆς πριγκίπισσας Ὀλγας. Τώρα, πάλιν ἡγεμόν τοῦ Κιέβου ἦταν ὁ διστάλαυος πού ἐδέχθη νὰ καταλάβῃ τὴν Βουλγαρίαν. Ὅταν ὁ διστάλαυος κατέκτησε τὴν Θράκην καὶ τὴν παραδουνάβιον καὶ ἡ δολοφονία τοῦ Νικηφόρου διηκούετο τὴν προδοσίαν του.

Στὴν Δύση, οἱ ἐπιχειρήσεις ἦσαν λιγώτερο ἀποφασιστικαί. Ὁ Ὀθων Α' εἶχε ἀντικρατῆσθαι στὴν Ρώμην αὐτοκράτωρ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐνεργοῦσε σάν κυρίαρχος ὁλοκληροῦ τῆς χερσονήσου. Ἐπιθυμοῦσε, καὶ τὸ τέχνησμά ἦταν ἐξυπνόν, νὰ δώσῃ στὸν γιό του ὡς σύζυγον μίαν βυζαντινὴν πριγκίπισσαν. Στὴν αἴτησί του ὁμως ὁ Νικηφόρος ἀπάντησε δία μὲ ἕνα ἀληθινὸν τελεσίγραφον, ἀπαγορεύοντας στὸν καίσαρα τῆς Ρώμης νὰ σφετερίζεται τὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἀπαιτώντας τὴν ἐπιστροφή ὅλων τῶν ἰταλικῶν ἐδράφων πού ἀνήκαν ἄλλοτε στὸ Βυζάντιον. Ἡ λύσις ὁμως τοῦ δυτικοῦ προβλήματος, ὅπως καὶ τοῦ βουλγαρικοῦ, ἐμελλε ν' ἀναβληθῇ μετὰ τὸν φόνον τοῦ Νικηφόρου Φωκά. Ἀν ὁμως στὰ δύο αὐτὰ σημεῖα ἄφησε στοὺς διαδόχους του τὸ βάρος τῆς ἀποφάσεως, εἶχε σημειώσει ἐναντὶ τῶν μουσουλμάνων νίκες πού ἀποκαθιστοῦσαν, ἐν ὅλῃ τοῦ τῆ μεγαλοπρεπείας, τὸ κύρος τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Τσιμισκής, ὁ δολοφόνος καὶ διάδοχος τοῦ θεοῦ

του, δὲν ἦταν κατώτερός του οὔτε στὴν ἐξυπνάδα, οὔτε στὴν παλληκαριά, οὔτε σὲ στρατιωτικὰς ἱκανότητες. Ἦταν γιὰ τὸν αὐτοκράτορα, κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλων τῶν πολέμων του, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους στρατηγούς του, αὐτὸς στὸν ὁποῖον μποροῦσε ν' ἀφήσῃ κάθε πρωτοβουλία. Γενόμενος Βασίλειος, ὁ Τσιμισκής, ἐμελλε νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἀντικατέστησε κατὰ τὸσον δίκαιον τρόπον. Μόλις ἐφόρεσε τὸ στέμμα, δρέθηκε στὴν ἀνάγκη ν' ἀντιμετωπίσῃ ρωσικὴ ἀπειλή. Ὁ διστάλαυος, καταπληκτικὸς ἀπὸ τὴν εὐκολίαν μὲ τὴν ὁποίαν κατέκτησε τὴν Βουλγαρίαν, ἐξασθενημένη καὶ ἀνίκανη νὰ τοῦ ἀντισταθῇ, ἐθεωροῦσε ἤδη τὸν ἑαυτὸ τοῦ κύριον τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν ἐδίστασε νὰ εἰσβάλῃ στὴν Θράκην καὶ σὲ λίγο χρόνος κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν: καμμιά πόλιν, ἐκτὸς ἴσως τοῦ Παρισιῦ, δὲν ὑπέκειτο ποτὲ τόσο σὲ ξαφνικὰς συγκινήσεις, σὲ χιμαϊρικὰς ἐλπίδες ὅπως καὶ σὲ ἀδικαιολόγητους φόβους. Ἀλλὰ μὴ μάχη, τὴν ὁποίαν ἔχασαν, ἐδίωξε τοὺς Ρώσους ὡς τὶς θέσεις ἀπὸ ὅπου εἶχαν ξεκινήσει καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Τσιμισκής ἀρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ ἐκστρατεία ἐναντίον τους. Τὴν διηθύνε μόνος τὸ 972. Καὶ ἡ ἐκστρατεία αὕτη κατέληξε στὴν κατατρόπωσιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν συνθηκολόγησιν τοῦ διστάλαυου, μετὰ τριήμερον σκληρὴν πολιορκίαν πού ὑπέστη ὁ διστάλαυος. Τὰ δύο τρίτα τοῦ στρατοῦ τοῦ εἶχαν ἐξολοθρευθῇ καὶ ἡ Βουλγαρία εἶχε χαθῇ. Ἐμελλε ἀλλωστε νὰ δολοφονηθῇ κατὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ νομάδες τουρκικῆς φυλῆς, τοὺς Πετσενέγους, πού τὸν ἐσφάξαν μὲ ὅλη τὴν ἀκολουθίαν του καὶ ἔκαναν τὸ κρανίον τοῦ κύπελλον. Τότε τὸ Βυζάντιον προσήρτησε ὁλοκληρὸν τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς Βουλγαρίας ὅπου ἐπικρατοῦσε ἡ ἐπίδρασις τοῦ πολιτισμοῦ του καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ὠργάνωσε θρίαμβον, ἀνεδασμένους σ' ἕνα ἄρμα τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦσε πεζὴ ὁ Βούλγαρος τσάρος Βόρις.

Μετὰ τὴν ἐνδοξον αὐτὴν ἐκστρατείαν, ὁ Τσιμισκής ἀπεφάσισε νὰ ἐπεκτείνῃ περισσότερο τὶς ἀνατολικὰς κτήσεις τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν παραδεχόμενος ὅρια στὶς κατακτήσεις του καὶ ὠνευρεῖτο νὰ κυριαρχήσῃ σ' ὁλόκληρην τὴν Μικράν Ἀσίαν, τὴν Ἀραβίαν, ἴσως δὲ καὶ τὴν Αἴγυπτον. Κατέλαβε τὴν Μεσοποταμίαν τὸ 974, ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Συρίας, πού εἶχαν μείνει ἀκόμῃ ἀνεξάρτητες, τὸ 975, κατέκτησε τὴν Φοινίκη καὶ τὴν Παλαιστίνην καὶ ὡδήγησε τὰ στρατεύματά του εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

(Μεθαύριο ἢ συνέχεια)